

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาดำรง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาดำรง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์ครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาท้องถิ่นของเรา และผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเราในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ศึกษาหนังสือ ตำราเกี่ยวกับหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ บทความเกี่ยวกับหลักสูตร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ การดำเนินงานในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางกำหนดกรอบเนื้อหาการสร้างแบบสอบถามการวิจัย
3. ศึกษางานวิจัย ตำราเอกสารการสุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัย และแนวทางการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ประชากรและการสุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาท้องถิ่นของเราในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. สํารวจโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เปิดสอน วิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) มีโรงเรียนที่เปิดสอนจำนวน 2,416 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยเลือกโรงเรียนในข้อ 2.1 มาร้อยละ 10 โดยการจับสลากรายชื่อจากจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาท้องถิ่นของเราในแต่ละจังหวัด ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้จำนวนโรงเรียนดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาท้องถิ่นของเราทั้งหมดและจำนวนโรงเรียนที่ศึกษา

ที่	จังหวัด	จำนวนโรงเรียนที่สอน วิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) (โรงเรียน)	จำนวนโรงเรียนที่ศึกษา ตามอัตราส่วนร้อยละ 10 (โรงเรียน)
1	กาฬสินธุ์	102	10
2	ขอนแก่น	221	22
3	ชัยภูมิ	115	12
4	นครพนม	68	7
5	นครราชสีมา	335	34
6	บุรีรัมย์	212	21
7	มหาสารคาม	81	8
8	มุกดาหาร	46	5
9	ยโสธร	79	8
10	ร้อยเอ็ด	126	13
11	เลย	96	10
12	ศรีสะเกษ	141	14
13	สกลนคร	129	13
14	สุรินทร์	168	17
15	หนองคาย	81	8
16	หนองบัวลำภู	65	7
17	อำนาจเจริญ	34	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ที่	จังหวัด	จำนวนโรงเรียนที่สอน วิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) (โรงเรียน)	จำนวนโรงเรียนที่ศึกษา ตามอัตราส่วนร้อยละ 10 (โรงเรียน)
18	อุดรธานี	143	14
19	อุบลราชธานี	184	18
รวม	19	2,416	244

2.3 เลือกตัวอย่างประชากรจากโรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 2.2 มาโรงเรียนละ 2 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียน 1 คน และครูผู้สอน 1 คน จะได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน 244 คน และครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเรา 244 คน (ดูรายชื่อโรงเรียนในภาคผนวก ก)

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการในการสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่เกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีหลักสูตร ในด้านความหมาย องค์ประกอบและการนำหลักสูตรไปใช้

1.2 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร จำนวน 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 5 คน และครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาท้องถิ่นของเราจำนวน 5 คน ในโรงเรียนโครงการขยายศึกษาโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

1.3 กำหนดกรอบคำถาม จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ มาสร้างเป็นแบบสอบถาม ข้อกระทงคำถามจะเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2. ขั้นการสร้างแบบสอบถาม

2.1 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามขึ้น 2 ชุด (ดูภาคผนวก ข) ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และชุดที่ 2 สำหรับครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเรา มีขั้นตอนดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ตอบมี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยถามในเรื่อง เพศ อายุ ภูมิฐานะเดิม วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ทางการบริหารโรงเรียน การอบรมหลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา ความต้องการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา 2 (ส071) และวิชาท้องถิ่นของเรา 3 (ส 073)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยถามในด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยถามปัญหาแต่ละด้านของการใช้หลักสูตร ในตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูสังคมศึกษาที่สอน วิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) เป็นผู้ตอบมี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยถามในเรื่อง เพศ อายุ ภูมิฐานะเดิม วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ทางการสอนวิชาท้องถิ่นของเรา ความต้องการอบรมหลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา ความต้องการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา 2 (ส 072) และวิชาท้องถิ่นของเรา 3 (ส 073)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยถามในด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open - ended) โดยถามปัญหาแต่ละด้านของการใช้หลักสูตรในตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อกระทงคำถามที่สร้างขึ้นเพื่อดูความตรงเชิงเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

3. ขั้นตอนการปรับปรุงเครื่องมือ

3.1 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วมาให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน (ดูภาคผนวก ค) ตรวจสอบและพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความชัดเจนของภาษา

3.3 นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขที่ผู้วิจัยเสนอ ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงให้สมบูรณ์ตามข้อเสนอแนะโดยผ่านความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 10 คน และครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาท้องถิ่นของเราจำนวน 10 คน ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ติดต่อหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ดูภาคผนวก ง) เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยถึงผู้อำนวยการสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และให้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดแจ้งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงหัวหน้าการสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อให้แจ้งหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงผู้บริหารโรงเรียนและครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาท้องถิ่นของเรา ในโรงเรียนสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. การส่งและเก็บแบบสอบถามผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

สำหรับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ผู้วิจัยสอดซองเปล่า ติดตราไปรษณีย์ยากกรให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยส่งคืนมาให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์

จากแบบสอบถามการวิจัยจำนวน 2 ชุดที่ส่งไป เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 244 ฉบับ และแบบสอบถามของครูผู้สอน จำนวน 244 ฉบับ ได้รับกลับคืนมามีสภาพสมบูรณ์ จำนวน 470 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.31 โดยจากผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.90 และจากครูผู้สอนวิชาท้องถิ่นของเรา จำนวน 236 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.72

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรวิชาท้องถิ่นของเรา 1 (ส 071) มีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อคัดฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออก
2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแบบเลือกตอบที่สมบูรณ์ทั้งแบบสอบถามของผู้บริหารโรงเรียนและของครูผู้สอนมาวิเคราะห์เป็นรายข้อด้วยการแจกแจงความถี่และคำนวณด้วยค่าร้อยละโดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด}} \times 100$$

3. นำข้อมูลที่เป็นปลายเปิด วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่

การนำเสนอข้อมูล

ข้อมูลที่วิเคราะห์หาค่าทางสถิติ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ส่วนข้อมูลที่เป็นปลายเปิดนำเสนอในรูปแบบความเรียงตามลำดับความถี่